

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної
та мистецької освіти
Кафедра теорії і методики музичної освіти та хореографії

**ПЕДАГОГІКА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА,
ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ ТА ХОРЕОГРАФІЇ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(8-10 листопада 2017 року)

Мелітополь, 2017

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

П24

Друкується згідно рішення Вченої Ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького протокол № 7 від 28.11.2017

Рецензенти:

Серганюк Л. І. – заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Гузій Н. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної творчості Національного педагогічного університету імені Михайла Петровича Драгоманова

П 24 **Педагогіка музичного мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації освіти:** матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мелітополь, 8-10 листопада 2017 р.) / Відповід. ред. Н.А.Сегеда. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2017. – 195 с.

ISBN 978-617-7566-08-2

Збірник містить тези і статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Педагогіка музичного мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації освіти” (м. Мелітополь, 8-10 листопада 2017 р.). У них розкриваються соціокультурні передумови інтернаціоналізації мистецької освіти, актуальні питання історії і теорії професійної освіти в галузі педагогіки музичного мистецтва, художньої культури та хореографії, сучасні тенденції у вивченні теоретичних і практичних проблем педагогіки музичного мистецтва, художньої культури та хореографії; представлена дослідно-експериментальна робота молодих науковців та студентів з проблем музичної, художньої та хореографічної освіти; розглянуто особливості дидактичного та методичного супроводу творчого самовираження особистості засобами музичного, образотворчого та хореографічного мистецтва.

Матеріали збірника будуть цікавими для студентів, магістрантів і аспірантів факультетів мистецтв, учителів і викладачів мистецьких дисциплін та хореографії у закладах загальної, спеціалізованої середньої та вищої освіти.

Відповідальність за наукову коректність і оригінальність текстів несуть їх автори.

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

© Н.А.Сегеда, 2017

© Автори статей, 2017.

ISBN 978-617-7566-08-2

Пащенко І. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ	110
Переверзєва О. В. ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ І САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ	113
Попович Т. О. ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО АСПЕКТУ В СИСТЕМІ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	116
Римар Л. А. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМАНДНО- ГРУПОВИХ ІГОР НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	120
Руденко І. В. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	124
Сегеда Н.А. ГНОСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ КІНЦЯ ХІХ-ПОЧАТКУ ХХ СТ. ДЛЯ НАУКОВОЇ РЕФЛЕКСІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	127
Слятіна І. О. ОСОБЛИВОСТІ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ І СІМ'Ї У ЗАЛУЧЕННІ ПІДЛІТКІВ ДО МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	130
Соколова Є. О. ЗМІСТ І СТРУКТУРА ВОКАЛЬНО-ХОРОВИХ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ	134
Сопіна Я. В., Сопін О. І. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ І КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	136
Стотика І. Г., Коваль В. Р. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕРТНО-СЦЕНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ-ПІАНІСТІВ ДИТЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКІЛ	139
Ускова А. Л. АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО- ДУХОВНОГО СВІТОГЛЯДУ У МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ	143
Харченко Ю. Т. БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ І САМОРЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА	145
Хуан Ханьцзе СЦЕНІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	149
Цяо Цжи ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОМИСТЕЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В МУЗИЧНОМУ НАВЧАННІ.....	151
Цзі Фенлай ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ХОРОВИХ ТВОРІВ ЗАРУБІЖНИХ КОМПОЗИТОРІВ	154
Червонська Л. М СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧОГО СЦЕНІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОСТЮМУ	156
Черняк Є. Б. Йоркіна Н. В. ЕКО-АРТ ЯК ДІЄВА ФОРМА ВИХОВАННЯ ДУХОВНО-ЦІННІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	160

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ І САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Анотація. В статті розглянуто питання професійного самовизначення і наявність професійно важливих і соціально значущих якостей особистості, що є найважливішою умовою самореалізації та мотивації творчого потенціалу викладача, формування його професійних компетентностей і креативного мислення.

Ключові слова: професійне самовизначення, самореалізація, професійні компетентності

Annotation. The article deals with issues of professional self-determination and the presence of professionally important and socially significant personal qualities, which is the most important condition for self-realization and motivation of the teacher's creative potential, the formation of his professional competencies and creative thinking

Key words: professional self-determination, self-realization, professional competence

Однією з центральних проблем психології людського капіталу в сучасному світі стає дослідження процесів самореалізації особистості в умовах свободи вибору (світогляду, професійного орієнтування, ціннісних орієнтацій, життєвих планів і т. д.). Не випадково створення умов для творчої самореалізації особистості викладача поставлені на порядок денний. Зміст освіти є одним із чинників економічного і соціального прогресу суспільства і має бути орієнтоване на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для її самореалізації.

Можна припустити, що раціональний процес самореалізації вчителя загальноосвітньої школи буде позитивно впливати на якість професійного становлення, формування та розвиток учнів установ початкової та середньої професійної освіти на процеси їх самовиховання, самонавчання і самоорганізації. Стане можливим гармонізація особистісних сфер учнів "Хочу", "Можу", "Треба", формування цілей життєдіяльності майбутніх робітників і фахівців кваліфікованої праці, раціональний вибір ними професійного шляху.

В сучасних умовах головний стратегічний напрямок реформування як шкільної, так і професійної освіти, лежить в руслі вирішення проблем особистісно-орієнтованої освіти, в якому особистість учня, студента знаходиться в центрі уваги педагога. Не

викладання, а пізнавальна діяльність та діяльність навчання (освітня діяльність) при такому утворенні стають провідними, відображаючи гуманістичне спрямування в педагогіці і психології. Однак в науковому та навчальному пізнанні виявляються окремі протиріччя на шляху до реформування професійної освіти. Основними з них є суперечності між:

- необхідністю ефективного професійного самовизначення студентів - майбутніх вчителів, з одного боку, і недостатньою розробленістю теоретичних основ професійного самовизначення викладачів професійної школи, -з іншого;

- прагненням викладачів професійної школи до досягнення високого рівня професіоналізму діяльності, з одного боку, і недостатньою розробленістю методів і форм психолого-педагогічного супроводу професійно-особистісного становлення викладачів в процесі їх самореалізації, з іншого.

Професійне самовизначення виступає в якості найважливішого етапу самореалізації та первинної соціалізації студента педвузу - етапу, що визначає спрямованість його життєвого шляху і самостійний пошук значущих смислів майбутньої педагогічної діяльності. Професійне самовизначення суб'єкта педагогічної діяльності передбачає наявність у нього професійно важливих і соціально значущих якостей особистості, в значній мірі гарантують процес продуктивної самореалізації викладача вищої школи.

Професійне самовизначення, в першу чергу, пов'язане з вибором професії, свого професійного шляху. В цьому плані професійне самовизначення є свого роду способом оптимізації відносин людини з професією. З одного боку, є ряд вимог, що пред'являються професією до особистісних якостей, здібностей і психофізіологічних можливостей людини. З іншого боку, кожна людина має свої індивідуально-психологічні особливості, свою психофізіологічну конституцію, має в своєму розпорядженні власне здоров'я і здібності. Оптимальне регулювання "взаємин" людини і професії на основі зміни в розумних межах особистих інтересів і мотивів найбільшою мірою визначає процес професійного самовизначення особистості та сприяє виробленню індивідуального стилю його діяльності. Така загальна схема професійного самовизначення. Вона цілком може бути застосована і до професії вчителя загальноосвітньої школи.

Найважливішим із професійно важливих і соціально значущих якостей студентів педагогічних вузів є інтерес до професії вчителя, який представляє собою пізнавальну спрямованість особистості на оволодіння педагогічною діяльністю, реалізацію своїх нахилів та здібностей, формування переконань у правильності обраного професійного життєвого шляху.

Основними складовими професійного самовизначення викладача є: сформованість мотивації до педагогічної творчої діяльності,

професійно важливих і соціально значущих якостей особистості; досягнення оптимізації взаємин особистості і педагогічної професії; усвідомлення себе як суб'єкта професійної педагогічної діяльності; прийнятний рівень відповідальності викладача як показник соціальної зрілості.

Професійне самовизначення і наявність професійно важливих і соціально значущих якостей особистості є найважливішою умовою самореалізації та мотивації творчого потенціалу викладача, формування його професійних компетентностей і креативного мислення. Самореалізація вчителя загальноосвітньої школи передбачає власне його саморозвиток, самовдосконалення та формування здатності до безперервної педагогічної творчості. Тільки викладач, що самовдосконалюється, здатний виховати учня, що здатний до самовдосконалення, тільки викладач, що самовдосконалюється, здатний створити умови до ефективної самореалізації учня загальноосвітньої школи на основі гармонізації всіх трьох особистісних сфер учня ("Хочу", "Можу", "Треба").

Професійно-особистісне становлення, формування і розвиток вчителя загальноосвітньої школи відбувається в умовах дії об'єктивних і суб'єктивних факторів. До об'єктивних чинників слід віднести вимоги, норми і обмеження, що висуваються професією до педагогічної діяльності. До суб'єктивних факторів - індивідуально-психологічні особливості, здібності і психофізіологічні можливості до педагогічної діяльності. Вирішальне значення в професійно-особистісному становленні і самовизначенні майбутнього вчителя (старшокласника, абітурієнта або студента педагогічного вузу) має процес і результат мотивації вибору їм професії. Такий вибір повинен не тільки відповідати інтересам, схильностям і здібностям майбутнього викладача, а й гарантувати прийнятну ступінь задоволеності його в нелегкій педагогічній праці.

Готовність майбутніх вчителів до самореалізації в освітньому процесі розглядається нами як стійка характеристика розвитку студентів, що відображає сукупність якостей і властивостей, необхідних і достатніх для розкриття сутнісних сил і опредметнення потенціалу особистості. Формування готовності студентів до самореалізації в освітньому процесі слід розглядати як поле педагогічного керівництва цілеспрямованим розвитком студента. Цей розвиток характеризується змінами, що відбуваються при впливі суб'єкта на самого себе в особистісній, мотиваційній, пізнавальній та інтелектуальній сферах, в процесі виявлення та розвитку якостей і властивостей особистості, необхідних і достатніх для втілення в навчальній діяльності власних намірів і ціннісних установок на саморозвиток.

Критеріями готовності студентів до самореалізації в майбутній професійній педагогічній діяльності є: адекватна самооцінка,

професійна спрямованість на певний вид діяльності, високий рівень творчого потенціалу, сформованість рефлексивно-оцінних умінь, провідними є професійні та навчально-пізнавальні мотиви навчальної діяльності.

Для підготовки майбутнього викладача до професійного становлення необхідно створити умови для формування професійних компетентностей, рефлексивних умінь, мотиваційної готовності. Формування готовності студентів до самореалізації в процесі їх професійного становлення може мати місце при дотриманні певних педагогічних умов і буде оптимальним, якщо воно буде відбуватися: в процесі збагачення особистісного досвіду гуманістичного спілкування студентів на основі емпатійної, полісуб'єктної взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу вузу; при актуалізації ціннісного ставлення студентів до їх діяльності в освітньому процесі вузу; в процесі розвитку рефлексивно-оцінних умінь і створення ситуацій реальної професійної діяльності з опорою на особистісну і колективну рефлексію.

Активними формами психолого-педагогічного супроводу студентів в процесі їх професійного становлення слід вважати: тренінгові групи, гештальт-групи, групи арт-терапії, психодраматичні групи, групи трансактного аналізу, групи тілесно-орієнтованої терапії, групову дискусію.

УДК 378.091.2:78

Т.О. Попович

кандидат мистецтвознавства
викладач-методист факультету музичного мистецтва
Київська дитяча Академія мистецтв

ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО АСПЕКТУ В СИСТЕМІ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Анотація. Розглядається проблема ролі практичного застосування засвоєного учбового матеріалу в циклі музично-теоретичних дисциплін. Встановлено важливість зв'язку між практичним і теоретичним рівнями отриманих знань та навичок при наявному взаємозв'язку між даними дисциплінами.

Ключові слова: практичний аспект, музично-теоретичні дисципліни, свідомість сприйняття.

Annotation. The problem of the role of practical application of teaching materials in the system of musical-theoretical disciplines is considered. The importance of the connection between practical and theoretical levels of acquired knowledge and skills was established.

Key words: practical aspect, musical-theoretical disciplines, awareness of perception.